

Vánoce v zahraničí

VÁNOCE NA SLOVENSKÉM VENKOVĚ

Tradiční Vánoce se na Slovensku udržují už jen v malých obcích. V horehronské obci Černý Balog se vysílají na Štědrý den do kostela skupiny „betlémců“, každá nese svůj betlém. V Slatinských Lazech chodí mládenci s tzv. Berdou (chlapeckou postavou se zvířecí maskou). Ve Staškovu mají tři stromky (poľazníčky), zdobí je česnek a cibule. Jeden stojí v domě, druhý v maštali a poslední venku na hnoji. Vpodvečer mládenci obcházejí domy v maskách z králíčí kůže. V tatranské Štrbě se děvčata na Štědrý večer zase umývají v potoce.

RAKOUSKÁ POHODA

Vánoce znamenají pro Rakusy hlavně rodinnou pohodu u stromečku, rozdávají se dárky a zpívají koledy. Na štědrovečerním stole nechybí cukroví, smažený kapr nebo řízek. Původně byly rakouské domácnosti ozdobeny jen větvemi. Od 17. století pak vánočními stromky. Po slavnostní večeři a rozbalení dárků se obyvatelé účastní půlnoční mše v kostele. Rakušané lpí na tom, že vánoční dárky nosí Ježíšek, a nikoliv Santa Claus.

KROCAN, PUNČOCHA, PUDINK A BALET

Krocan a pudink s trochu brandy na vánočním stole a dárky pod stromečkem až 25. prosince ráno jsou prvky anglických Vánoc. K vánočním zvykům zde patří ale také dát dárek na charitu, uspořádat školní, vesnické či domácí divadlo a zajít si na balet – konkrétně na Louskáčka. Anglické Vánoce jsou také obdobím, kdy se vytahují karty a deskové hry.

BELGICKÝ MIKULÁŠ VERSUS TÁTKA VÁNOCE

Původně naděloval belgickým rodinám v noci z 5. na 6. prosince Mikuláš. Toho však

FOTO: ČTK

vytlačuje Santa Claus, v Belgii nazývaný Tafel Vánoce. S ním přichází i předvánoční šilení – nákupy dárků, stromků a krůt. Velká drůbež vévodí štědrovečernímu stole. Přesto si belgické Vánoce zachovávají svou vůni. Voní zázvorově, po sušenkách speculoos, čokoládově, po hořké černé polevě, a voní i slaně po vařených mořských šnecích. Nebo sladce,

když se krájí cramique, nadýchaná obdoba české vánočky.

NĚMECKÁ KOMERCE

Německé Vánoce budou hlavně svátky stále většího množství vánočních trhů, letos jich bylo otevřeno asi 2500, a zářících světél v ulicích, na zahrádkách a balkonech. A všude vykukují santaklausovské červenobílé postavy, jimž se v Německu říká Weih-

nachtsmann. Letošním slágrem je Weihnachtsmann na iluminovaných klasických štaflích. Ten nosí dárky pod stromeček. „Ještě nikdy nebyly německé Vánoce vzdáleny tolik světelných let od potměšlé stáje v Betlémě,“ napsal jeden z deníků.

DOBŘÉ JÍDLO VE FRANCII

Slavnostní osvětlení pařížských hlavních tříd je už dlouhá tradice, girlandy žárovek visí téměř všude. Pětina vánočních rodinných výdajů padne na jídlo. Tradice velí mořské plody, ryby, husí játra, krocana nadívaného kaštany, případně jehněčí nebo zvěřinu, a nezbytné „poleno“ – tedy zákusek ve tvaru polena. A šampaňské. Dárky nosí ve Francii Otec Noel, který je nechává u krbu či stromku. Trochu zkrátka přichází tradice náboženská. I když polovina Francouzů má doma jesličky, do kostela jich chodí jen pětina.

PRAVOSLAVNÉ VÁNOCE

Za léta sovětského ateismu Rusové pozapomněli na tradice předků. Ze všech vánočních symbolů zbyl jen stromeček. Podle juliánského kalendáře, kterým se řídí ruská pravoslavná církev, jsou Vánoce i Nový rok posunuty o 14 dnů oproti gregoriánskému kalendáři.

Od 28. listopadu do 7. ledna se nesmí jíst maso, sýr, máslo, vejce, pít mléko či alkohol. Nedávají se dárky. Jen děti dostanou bonbóny. Při Štědrovečerní večeři se na stole objeví pokrm sočivo – kaše ze zrní s medem, ořechy, mandlemi, rozinkami a skořicí. Zapíjet se smí kvasem, kompotem nebo kyselem. Také by se o rožděstvenské noci nemělo chodit spát. Z toho pak prý mohou být nemocí. Vánoční oslavy začínají až 7. ledna. Na stole je plněný losos, krocan nebo husa. Nechybějí bliny s kaviárem, houbami či masem, boršč, pirožky, ryba a maso v aspíku. Vánoce trvají do 19. ledna. (čtk)

MORAVSKÉ VÁNOCE V AMERICE

Bethlehem slaví starosvětské moravské Vánoce

Asi dvě stovky kilometrů od New Yorku, v pensylvánském Bethlehemu, se slaví Vánoce starosvětsky, dokonce v moravském podání. Se svíčkami v oknech, cukrovím a betlémy v kostelech. Bethlehem sám sebe vyhlásil v roce 1937 za Vánoční město USA, a tak svítí po celý rok na příjezdové cestě pěticipá „betlémská hvězda“.

Město, které si udrželo charakter z 19. století, se hlásí k rodině moravských bratří, kteří tu koupili půdu a založili v roce 1741 Bethlehem. Oslavy Vánoc se tradičně rozbíhají po Dni děkuvzdání. V oknech domů se rozsvítí po jedné svíčce na znamení tepla, pohostinnosti a světla, které přinesl Ježíš. A začíná také sestavování „puců“, tedy malých betlémů podle starého německého slova putzen – zdobit. Ústřední moravský kostel má osmnáct scénických výjevů z Kristova života. Místní Moravské muzeum vystavuje zase tzv. pyramidu, tedy to, co Američané nazývají prvním umělým vánočním stromkem na světě. Ten sestává ze čtyř do pyramidy složených prken a je ozdoben zelení, dřevěnými jablky, svíčkami a nápisy z bible.